

Nader onderzoek vleermuizen

Herontwikkeling Ouwijck – Randweg Zuid, Nederweert

Gemeente Nederweert

Nader onderzoek vleermuizen

Herontwikkeling Ouwijck – Randweg Zuid, Nederweert

Gemeente Nederweert

Datum: 29-11-2017

Projectgegevens:

Projectnummer 253958

Datum vrijgave	Opsteller(s)	Projectleider	Vrijgave
29-11-2017	LS	CS	

croonenburo5

Vestiging Oosterhout
Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
T: +31 (0)162 48 75 00
www.croonenburo5.com

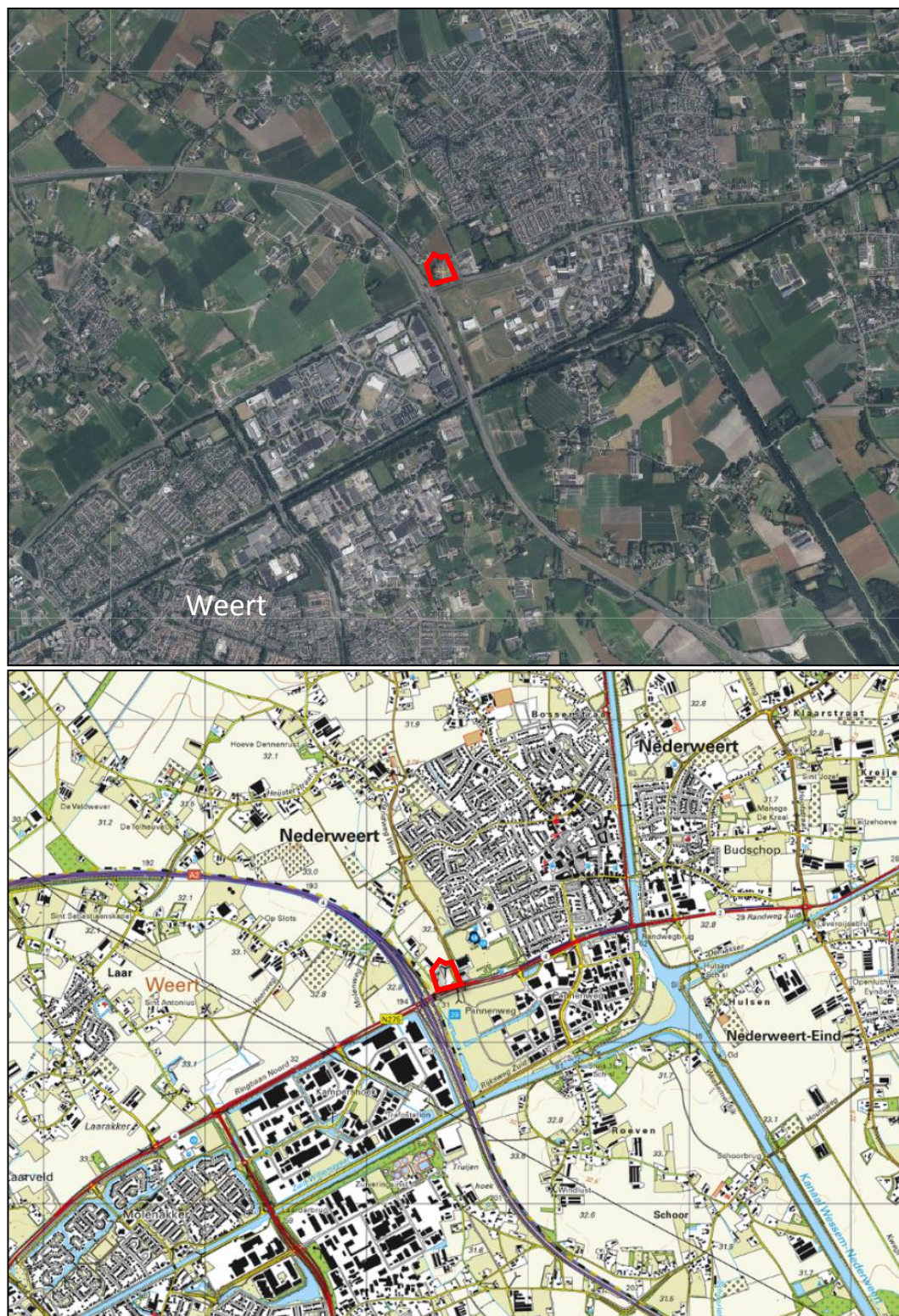
Vestiging Maastricht
Wim Duisenbergplantsoen 21
6221 SE Maastricht
T: +31 (0)43 325 32 23
info@croonenburo5.com

CroonenBuro5 is aangesloten bij
het Netwerk Groene Bureaus

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Huidige situatie	1
1.3	Voorgestane ontwikkeling	2
2	Methodiek	3
2.1	Werkwijze	3
2.2	Overzicht veldbezoeken	3
2.3	Onderzoeksdata en omstandigheden	4
2.4	Definities leefgebied-functies voor vleermuizen	4
3	Resultaten	6
3.1	Waargenomen vleermuissoorten	6
3.2	Zomer-/kraamverblijfplaatsen	6
3.3	Paar- en winterverblijfplaatsen	6
3.4	Foerageergebied	6
3.5	Vliegroutes	6
4	Effectbeoordeling	8
4.1	Toetsingskader	8
4.2	Toetsing resultaten onderzoek	8
5	Conclusie	10
6	Bronnen	11

Begrenzing van de plangebied (rood omlijnd) Bron: Globespotter, 2017.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Rosvelt Onroerende Zaken b.v is voornemens om de hoeklocatie aan de Randweg Zuid – Randweg West te Nederweert, als leisure- en horecabestemming te ontwikkelen. Dit voornemen past niet binnen het vigerende bestemmingsplan. Om deze reden wordt een bestemmingsplanwijziging doorgevoerd.

Het bestemmingsplan kan worden vastgesteld als duidelijk is dat het vast te stellen plan niet in strijd is met de Wet natuurbescherming. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het project uitvoerbaar is. In dit kader is een Quicksan flora en fauna uitgevoerd op de locatie (Croonenburo5, 2017). Hieruit bleek dat vleermuizen mogelijk voor kunnen komen in het woonhuis. Daarnaast is een steenmarterverblijf aanwezig; hiervoor is in een separaat document een protocol opgezet (Croonenburo5, 2017b). Indien het plangebied ook door vleermuizen gebruikt wordt dan heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten. Daarom is geadviseerd een nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van vleermuizen (zie ook Figuur 1.1 voor het plangebied). In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

1.2 Huidige situatie

Het terrein bestaat in de huidige situatie uit een woonperceel met daaromheen braakliggende grond (voormalig agrarisch perceel). Het woonperceel bestaat uit een woonhuis met verharding, tuinvegetatie en een schuur. Aan de noordzijde van het plangebied is struik-/haagvegetatie.

Figuur 1.1. Begrenzing plangebied waar onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd. Bron: Globespotter, 2016.

1.3 Voorgestane ontwikkeling

Op de hoek van de Randweg Zuid - Randweg West te Nederweert, langs MacDonalds, heeft Rosvelt Onroerende Zaken B.V. op de bestemming leisure gerealiseerd en in eigendom een Casino, Subway-restaurant, bowling en Wereldrestaurant. Tevens is op die locatie een Omgevingsvergunning onherroepelijk voor nieuwbouw van een 4 sterren hotel.

Rosvelt Onroerende Zaken b.v heeft nu ook in eigendom verworven de andere hoeklocatie aan de Randweg Zuid – Randweg West, met de bedoeling deze eveneens als leisure- en horecabestemming te gaan ontwikkelen. Naar verwachting blijven de bomen langs de wegen behouden.

In Figuur 1.2 is een impressie gegeven van de globale inrichting van het plangebied in de toekomstige situatie.

Figuur 1.2. Ontwerp vlekkenplan hoeklocatie Randweg Zuid – Randweg West te Nederweert. Bron: Hertroijs Architecten, 2017.

2 Methodiek

Allereerst zal de werkwijze voor het vleermuizenonderzoek besproken worden ([paragraaf 2.1](#)). In [paragraaf 2.2](#) is een overzicht gegeven van het doel van de verschillende veldbezoeken. In [paragraaf 2.3](#) zijn de onderzoeksdata en de bijbehorende weersomstandigheden gegeven. [Paragraaf 2.4](#) geeft de definities van de leefgebied-functies van vleermuizen.

2.1 Werkwijze

Tijdens het onderzoek is gewerkt volgens de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen, die zijn opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau; 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' 2017.

De vleermuisdetector is bij het vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen. Er is steeds met een Petterson D240x gewerkt. Met de Petterson D240x detector kunnen tijdens het veldwerk opnames worden gemaakt die achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound. Vooral voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Voorafgaand aan de veldbezoeken is bij daglicht op de locatie door een ter zake deskundige gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen (vleermuiskeutels, meststrepen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen).

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijke weersomstandigheden is niet gewerkt (zie Tabel 1.1).

Gedurende de veldbezoeken werd het onderzoeksgebied te voet doorkruist, zodanig dat een gebiedsdekkende inventarisatie werd verkregen.

Verantwoording van het onderzoek

De uitgevoerde onderzoeken in het plangebied zijn geheel in lijn met het voorgeschreven vleermuisprotocol. De onderzoeken zijn uitgevoerd door één deskundige ecooloog ingezet door Antea Group. De ecooloog heeft jarenlange ervaring met het uitvoeren van dergelijke soortgerichte onderzoeken.

2.2 Overzicht veldbezoeken

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een vleermuisonderzoek verspreid (met tussenpozen) over het actieve seizoen van vleermuizen uit te voeren. Om deze reden is in 2017 verspreid onderzoek uitgevoerd in de periode van juni tot en met oktober. Hieronder worden de meest belangrijke functies in het leefgebied en de bijbehorende perioden uiteengezet.

Zomer- en kraamverblijven van vleermuizen

In de periode van de zomer- en kraamverblijven (15 mei – 30 juli 2016) heeft onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijven plaatsgevonden (Tabel 1). Hierbij zijn twee ronden uitgevoerd waarvan één ronde na zonsondergang plaatsvond en één ronde die in de vroege ochtend tot zonsopkomst plaatsvond.

Paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen

In de periode 15 augustus – 10 oktober 2017 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen. Drie bezoeken zijn uitgevoerd: allen in de avond (zie Tabel 2.1).

Vliegroutes en foerageergebied

Het inventariseren van vliegroutes en foerageergebied heeft simultaan met het onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen plaatsgevonden. Vliegroutes en foerageergebieden zijn (indien aanwezig) op kaart ingetekend. Voor een volledig beeld zijn hierbij zowel ochtendronden als avondronden uitgevoerd.

Winterverblijven

(Massa)Winterverblijven van vleermuizen zijn op basis van zwermgedrag in het najaar simultaan met de rondes naar andere vleermuisverblijven geïnventariseerd.

2.3 Onderzoeksdata en omstandigheden

In onderstaande tabel (Tabel 2.1) is een overzicht gegeven van de onderzoeksdata en omstandigheden tijdens het onderzoek naar vleermuizen.

Tabel 2.1 Overzicht tijdstip en omstandigheden veldbezoeken vleermuizen.

Datum	Gemiddelde temperatuur	Wind	Neerslag	Bijzonderheden
5 juni 2017	22 °C	3 Bft	Droog	
14 juli 2017	12°C	2 Bft	Droog	Ochtendronde
18 augustus 2017	19°C	3 Bft	Droog	
19 september	12°C	2 Bft	Droog	
10 oktober 2017	15°C	3 Bft	Droog	

2.4 Definities leefgebied-functies voor vleermuizen

In het kader (Figuur 2.1) op de volgende pagina worden de definities gegeven van de belangrijke functies die een gebied kan hebben voor vleermuizen. De veldbezoeken zijn gericht op het al dan niet vaststellen van deze functies in het plangebied.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag/zwermlocatie

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar meerdere typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.

Het zwermgedrag is gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Een zwermlocatie is een locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen).

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert. Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Vliegroutes

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt).

Paarterritoria

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

Figuur 2.1. Overzicht van belangrijke functies die vleermuizen in hun leefgebied hebben.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het vleermuisonderzoek uiteengezet. In [paragraaf 3.1](#) zijn de waargenomen vleermuissoorten weergegeven. In [paragraaf 3.2](#) is aangegeven of er zomer- en/of kraamverblijfplaatsen in het plangebied zijn geconstateerd. In [paragraaf 3.3](#), [paragraaf 3.4](#) en [paragraaf 3.5](#) is dit respectievelijk uiteengezet voor foerageergebied, vliegroutes en paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen

3.1 Waargenomen vleermuissoorten

In totaal zijn in het plangebied en omgeving de onderstaande vleermuissoorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*;
- Laatvlieger *Eptesicus serotinus*.

Er zijn in het plangebied geen andere dan bovengenoemde vleermuizen waargenomen.

3.2 Zomer-/kraamverblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen (zomer/kraam)verblijfplaatsen aangetroffen. Zwermgedrag en/of invliegers zijn niet waargenomen. Op basis hiervan kunnen zomer- en of kraamverblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten worden. Het plangebied heeft in de periode van de kraamtijd geen belangrijke functie voor vleermuizen.

3.3 Paar- en winterverblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen paarterritoria of paarverblijven vastgesteld. Wel zijn in de nabijheid van het plangebied baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze toonden echter geen binding met het plangebied. Uitvliegers zijn niet waargenomen.

Er zijn daarnaast geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen (middennachtzwermer is niet waargenomen). Gezien deze bevindingen kunnen paar- en winterverblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied worden uitgesloten.

3.4 Foerageergebied

In en rond het plangebied zijn overal foeragerende vleermuizen te vinden. Van een soortenrijke en druk bezochte (essentiële) foerageerplek kan echter niet gesproken worden. Het betreft slechts enkele vleermuizen die foerageren in het gebied. De aantallen schommelen tussen de vijf en zeven gewone dwergvleermuizen en één tot drie laatvliegers. Met name buiten het plangebied (zuidwesten) zijn waarnemingen gedaan van jagende vleermuizen. De aanduiding van deze gebieden is in Figuur 3.1. weergegeven.

3.5 Vliegroutes

Binnen het plangebied zijn geen vliegroutes vastgesteld waarbij met een zekere regelmaat grote aantallen vleermuizen passeren. Aan de zuidwestzijde (en buiten het plangebied) wordt de bommenrij door de gewone dwergvleermuis gebruikt als vliegroute. De enkele waargenomen individuen van de laatvlieger vliegen via het open veld van oost naar west/west naar oost om daar te foerageren (zie Figuur 3.1).

Figuur 3.1. Foerageergebied laatvlieger (geel). De vliegroute van de laatvlieger is met geel aangegeven; de vliegroute van de gewone dwergvleermuis met blauw. De baltslocaties van de gewone dwergvleermuis is met paars aangegeven. Het plangebied is rood omkaderd. Bron ondergrond: Globespotter, 2017.

4 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in Hoofdstuk 3 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen. Het toetsingskader is in [paragraaf 4.1](#) uiteengezet en de toetsing aan de resultaten van Hoofdstuk 3 vindt in [paragraaf 4.2](#) plaats.

4.1 Toetsingskader

De in het plangebied waargenomen soorten (gewone dwergvleermuis en de laatvlieger) staan vermeld op bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Soorten die aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn worden in de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermd in artikel 3.5. Voor soorten behorende bij artikel 3.5 van de Wnb zijn een aantal verbodsbepalingen opgesteld. Ruimtelijke ingrepen en activiteiten mogen in principe geen effecten veroorzaken die deze verbodsbepalingen overtreden. Wanneer er sprake is van een overtreding, dient bij het bevoegd gezag een ontheffing voor het voornemen aangevraagd te worden. Onder bepaalde voorwaarden kan deze worden verleend.

De verbodsbepalingen vermeld in artikel 3.5 staan hieronder uiteengezet. In paragraaf 4.2 wordt onderbouwd of als gevolg van het voorliggende voornemen onderstaande verbodsbepalingen worden overtreden en of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing. (De verbodsbepalingen genoemd in lid 3 en 5 zijn niet aan de orde bij vleermuizen.)

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming - Europees beschermde soorten

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

4.2 Toetsing resultaten onderzoek

Verblijfplaatsen

In de Wet natuurbescherming (artikel 3.5, lid 4) is het verboden om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen te beschadigen of te vernielen. In het plangebied zijn geen voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van beschermde vleermuizen vastgesteld. Er zijn vanuit het gebouw geen invliegende of uitvliegende vleermuizen waargenomen en er is geen zwermgedrag waargenomen. Om deze reden zullen er als gevolg van het voornemen in het plangebied (sloop van het gebouw) geen verbodsbepaling worden overtreden. Om deze reden is er in het kader van de Wet natuurbescherming geen noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming.

Foerageergebied

Foerageergebied is beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied de verblijfplaats ook zou verdwijnen (een indirect effect). In dat geval zou er sprake zijn van het overtreden van artikel 3.5, lid 4 van de Wnb. Echter, het plangebied wordt niet intensief gebruikt als foerageergebied. Er wordt door het voornemen geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen aangetast. Er is in de omgeving voldoende foerageergebied aanwezig om de functie van de verblijfplaats(en) te behouden. Om deze reden is er geen sprake van het (indirect) overtreden van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5 lid 4.

Vliegroute

Een vliegroute is beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Indien een dergelijke vliegroute zou verdwijnen zou sprake zijn van het overtreden van artikel 3.5, lid 4 van de Wnb.

In de nabijheid van het plangebied is een vliegroute van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Het voornemen in het plangebied heeft geen effect op deze aanwezige vliegroute; de vliegroute zal niet in functie veranderen. Om deze reden is er ook geen sprake van het eventueel kunnen overtreden van een verbodsbepaling van de Wnb. Om deze reden is er geen sprake van het (indirect) overtreden van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5 lid 4.

Aangezien het plangebied niet van een wezenlijk belang is voor vleermuizen is er geen sprake van het overtreden van lid 1 ('het opzettelijk doden') en lid 2 ('het opzettelijk verstoren'). Vleermuizen zullen het plangebied mijden tijdens de werkzaamheden waardoor het opzettelijk doden of verstoren van vleermuizen niet aan de orde is.

Concluderend kan gesteld worden dat gezien het bovenstaande de Wet natuurbescherming geen belemmering vormt voor het voorgenomen Bestemmingsplan.

5 Conclusie

In het plangebied Ouwijk – Randweg Zuid te Nederweert is in de periode van juni tot en met oktober 2017 onderzoek gedaan naar het voorkomen en het gebruik van het plangebied door vleermuizen. Vleermuizen zijn beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Onderzocht is of het plangebied van belang is voor vleermuizen en of als gevolg van het voornemen een ontheffing Wnb aangevraagd moet worden.

Tijdens het onderzoek zijn twee vleermuissoorten waargenomen (gewone dwergvleermuis en de laatvlieger). Er zijn echter geen beschermde rust- of voortplantingsplaatsen van de vleermuizen in het plangebied vastgesteld. Ook wordt het plangebied niet gekenmerkt als essentieel foerageergebied en er is geen vliegroute vastgesteld die door het voornemen zou worden aangetast. De waarde van het plangebied voor vleermuizen is daarom beperkt. Om deze reden worden als gevolg van het voornemen in het plangebied geen verbodsbepalingen, die gesteld zijn in de Wet natuurbescherming, overtreden.

Er hoeft geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten, aangevraagd te worden. Voor het bestemmingsplan vormt het onderdeel ecologie geen belemmering.

6 Bronnen

Croonenburo5, 2017. Quickscan flora en fauna Herontwikkeling Ouwijck – Randweg Zuid, Nederweert, Gemeente Nederweert.

Croonenburo5, 2017b. Steenmarterprotocol Herontwikkeling Ouwijck – Randweg Zuid, Nederweert Gemeente Nederweert

Korsten E., H. Limpens, H. Bouman, J. Reinhold, 2011. Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen'. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad, december 2011.

Limpens, H., Twisk, P., Veenbaas, G., 2004. Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.

Limpens, H., Regeling, J., Koelman, R., 2009. Vleermuizen en planologie.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2017. Vleermuisprotocol 2017, 13 maart 2017.